कर्नाटक सरकार

परिसर अध्ययन

ENVIRONMENTAL STUDIES

अभ्याससहित पाठ्यपुस्तक

TEXT CUM WORK BOOK

(REVISED)

Part-1

मराठी माध्यम

MARATHI MEDIUM

इयत्ता पहिली

FIRST STANDARD

KARNATAKA TEXT BOOK SOCIETY (R.)

6th Cross, Malleshwaram,
Bengaluru - 560 003.

Preface

The Textbook Society, Karnataka has been engaged in producing new textbooks according to the new syllabi prepared which in turn are designed based on NCF - 2005 since June 2010. Textbooks are prepared in 12 languages; seven of them serve as the media of instruction. From standard 1 to 4 there is the EVS, mathematics and 5th to 10th there are three core subjects namely mathematics, science and social science.

NCF - 2005 has a number of special features and they are:

* connecting knowledge to life activities.
* learning to shift from rote methods.
* enriching the curriculum beyond textbooks.
* learning experiences for the construction of knowledge.
* making examinations flexible and integrating them with classroom experiences.
* caring concerns within the democratic policy of the country.
* making education relevant to the present and future needs.
* softening the subject boundaries - integrated knowledge and the joy of learning.
* the child is the constructor of knowledge.

The new books are produced based on three fundamental approaches namely - Constructive approach, Spiral Approach and Integrated approach.

The learner is encouraged to think, engage in activities, master skills and competencies. The materials presented in these books are integrated with values. The new books are not examination oriented in their nature. On the other hand they help the learner in the all round development of his/her personality, thus help him/her become a healthy member of a healthy society and a productive citizen of this great country, India.

Young learners in thier initial stages of learning i.e., between the ages of 5 and 10, acquire most of the concepts which they need in consolidating learning in later stages. If this learning is properly planned and well executed in the classroom, children may find learning easy and enjoyable.

Based on these principles, in the early stages from class 1 to 5, the following subject areas have been introduced - Mother tongue, state language, English as a practice language, mathematics and environmental studies. Environmental studies include science and social science related to their daily life experiences, information about their environment, society, country, their duties and rights. These topics are presented through interesting situations and activities. Opportunities have been provided for self learning and creativity. In this stage importance is given to children sitting pairs and groups and exchange their experiences. The efforts have been made to make illustrations colourful, attractive and meaningful. Teachers are expected to make use of these and help children learn meaningfully and with pleasure. The textbooks aim at making learning interesting, enjoyable and satisfying.

The Textbook Society expresses grateful thanks to the chairpersons, writers, scrutinisers, artists, staff of DIETs and CTEs and the members of the Editorial Board and printers in helping the Text Book Society in producing these textbooks.

Prof. G. S. Mudambadithaya
Coordinator
Curriculum Revision and
Textbook Preparation
Karnataka Textbook Society®
Bengaluru, Karnataka

Nagendra Kumar
Managing Director
Karnataka Textbook Society®
Bengaluru, Karnataka

About the Book

National Curriculum Framework (NCF2005) developed by the National Council of Educational Research and Training (NCERT), has set the guidelines for developing syllabi, textbooks and teaching practices in the formal school education programmes in the country, considering the new challenges that Humankind is likely to face in the years to come.

We have attempted to follow the five guiding principles on which NCF 2005 is based, while adopting the framework in the textbooks of classes 1 and 2 for the State of Karnataka. We have tried integrating the science and social science concepts by softening the subject boundaries in these textbooks. The idea is that the children should view the natural and the social environments in a holistic manner from the beginning of the school education. We have included a wide range of topics from family to plants and animals to festivals on the lines of the NCF 2005 guidelines.

While designing these textbooks titled 'Environmental Science', EVS in short, we have taken into account the socio-economic, environmental and cultural aspects of the State for easy connect and better understanding. Since the children are beginners in the school system, we have used illustrations heavily in these books for easy communication. We also have introduced simple activities such as observation, keeping the level of children in mind, to engage them in learning process and make the learning more participative. The idea is also to stimulate children to enquiry-based learning. Books are designed with the objectives of familiarizing children with their surroundings/ local knowledge and introducing some basic concepts of their natural and social environment so that they start appreciating the environment they are living in and every component that comes with it. We have tried our best to make these books gender neutral in terms of language and presentation of concepts. At the beginning of every lesson, we have given the competencies that the children should develop after each lesson, to help teachers facilitate the learning process.

While the thought provoking para of Rabindranath Tagore from 'Civilization and Progress', which NCF 2005 opens with, is indeed inspiring for every teacher to search and adopt new and innovative teaching-learning approaches, we welcome comments and suggestion from the teachers, parents and public for further refinement.

Environment Education is Education of the Environment,
through the Environment and for the Environment

Dr. R. Shailaja, **Chairperson**
Textbook Committee

Text Book Committee

Chairperson :

1) **Dr. R. Shailaja,** Director, Regional Environmental Studies Centre, South Zone, 143, Infantry Road, Bengaluru.

Members :

1) **Sri Sujay Sandeep,** Asst. teacher, G.H.P.S. Navarathna Agrahara, Bengaluru North Zone, Bengaluru North District.
2) **Sri Ananda Ajila,** H.M, G.H.P.S. Nelyadi, Puttur Taluk, Dakshina Kannada District.
3) **Sri D.H. Lakshmanaiah,** Asst. teacher, G.H.P.S. Nitturu, Gubbi Taluk, Tumakuru District.
4) **Sri K.L. Shanabhaga,** Asst. teacher, G.H.P.S. Kodsula, Bhatkal Taluk, Uttara Kannada District.
5) **Sri Sunagara Raghavendra,** Asst. Teacher, G.H.P.S. Naganura, Jamakhandi Taluk, Bagalkote District.

Artists :

1) **Sri Prakash Thatti,** Yatnatti Road, near water tank, Bhagyanagar, Koppala Taluk, Koppala District.
2) **Sri K. Anand,** Drawing teacher, Rastrothana Shikshakara Tarabethi Samsthe, Hagaribommanahalli, Ballari District.

Scrutinizer :

1) **Sri D.R. Prasanna Kumar,** Policy Planning Unit, Commissioner Office, Department of Public Instruction, Nrupathunga Road, Bengaluru.

Translator :

1) **Sri P.K. Muchandikar,** Cluster Resource Person, Belgundi, Belagavi, Taluk, Belagavi District.

Chief Co-ordinator :

Prof. G.S. Mudambaditaya, Co-ordinator, Curriculum revision and text book preparation, KTBS, Bengaluru.

Chief Advisor :

Sri Nagendra Kumar, Managing Director, KTBS, Bengaluru.

Smt. C. Nagamani , Deputy Director, KTBS, Bengaluru.

Programme Co-ordinator :

Smt. S.N. Leelavathi, SADPI, KTBS, Bengaluru.

About the Revision of Textbooks

Honourable Chief Minister Sri Siddaramaiah who is also the Finance Minister of Karnataka, in his response to the public opinion about the new textbooks from standard I to X, announced, in his 2014-15 budget speech of constituting an expert-committee, to look into the matter. He also spoke of the basic expectations there in, which the textbook experts should follow: "The textbooks should aim at inculcating social equality, moral values, development of personality, scientific temper, critical acumen, secularism and the sense of national commitment", he said.

Later, for the revision of the textbooks from class I to X, the Department of Education constituted twenty seven committees and passed an order on 24-11-2014. The committees so constituted were subject and class-wise and were in accordance with the standards prescribed. Teachers who are experts in matters of subjects and syllabi were in the committees.

There were already many complaints, and analyses about the textbooks. So, a freehand was given in the order dated 24-11-2014 to the responsible committees to examine and review text and even to prepare new text and revise if necessary. Eventually, a new order was passed on 19-9-2015 which also gave freedom even to re-write the textbooks if necessary. In the same order, it was said that the completely revised textbooks could be put to force from 2017-18 instead of 2016-17.

Many self inspired individuals and institutions, listing out the wrong information and mistakes there in the text, had send them to the Education Minister and to the Textbook Society. They were rectified. Before rectification we had exchanged ideas by arranging debates. Discussions had taken place with Primary and Secondary Education Teachers' Associations. Questionnaires were administered among teachers to pool up opinions. Separate meeting were held with teachers, subject inspectors and DIET Principals. Analytical opinions had been collected. To the subject experts of science, social science, mathematics and languages, textbooks were sent in advance and later meetings were held for discussions. Women associations and science related organisations were also invited for discussions. Thus, on the basis of all inputs received from various sources, the textbooks have been revised where ever necessary.

Another important aspect has to be shared here. We constituted three expert committees. They were constituted to make suggestions after making a comparative study of the texts of science, mathematics and social science subjects of central schools (NCERT), along with state textbooks. Thus, the state text books have been enriched based on the comparative analysis and suggestions made by the experts. The state textbooks have been guarded not to go lower in standards than the textbooks of central school. Besides, these textbooks have been examined along side with the textbooks of Andhra Pradesh, Kerala, Tamil Nadu and Maharashtra states.

Another clarification has to be given here. Whatever we have done in the committees is only revision, it is not the total preparation of the textbooks. Therefore, the structure of the already prepared textbooks have in no way been affected or distorted. They have only been revised in the background of gender equality, regional representation, national integrity, equality and social harmony. While doing so, the curriculum frames of both central and state have not been transgressed. Besides, the aspirations of the constitution are incorporated carefully. Further, the reviews of the committees were once given to higher expert committees for examination and their opinions have been inculcated into the textbooks.

Finally, we express our grateful thanks to those who strived in all those 27 committees with complete dedication and also to those who served in higher committees. At the same time, we thank all the supervising officers of the Textbook Society who sincerely worked hard in forming the committees and managed to see the task reach its logical completion. We thank all the members of the staff who co-operated in this venture. Our thanks are also to the subject experts and to the associations who gave valuable suggestions.

Sri M. P. Madegowda
Managing Director
Karnataka Textbook Society (R.)
Bengaluru.

Prof. Baraguru Ramachandrappa
Chairman-in-Chief
Textbook Revision Committees
Karnataka Textbook Society (R.)
Bengaluru.

Revision Committee

Chairman-in-Chief :

Prof. Baraguru Ramachandrappa, State Textbook Revision Committees, Karnataka Textbook Society, Bengaluru.

Chairperson :

Dr.S.Shishupala, Professor and Chairman, Department of microbiology, Davanagere University, Davanagere .

Members:

Smt.K. Mamatha, Asst. teacher, GHS, Kengeri Upanagara, Bengaluru.

Sri K.S. Gireesh, Asst. teacher, GHS, Jalige, Devanahalli Tq., Bengaluru Rural Dist.

Smt. G. Renuka, Asst. teacher, GHS, Honnashettihally, Gubbi Tq., Tumakuru Dist.

Smt. R.N. Vasantha Sujay, Asst. teacher, GHS, Hebbala, Bengaluru.

Smt. A. Lakshmidevi, Asst. teacher, GHPS, Kaveripura, Bengaluru.

Smt. B. Hemalatha, Asst. teacher, GLPS, K. Narayanapura, Bengaluru.

Artist :

Sri U. Hazarat Ali., Lecturer, Department of Fine Arts,Tumkur University, Tumakuru.

High Power Review Committee Members :

Dr. T.R. Anantharamu, Senior Scientist(Retd.), Geological Survey of India, Bengaluru.

Prof. V.S. Vatsala, Principal (Retd.), M.E.S College, Malleswaram, Bengaluru.

Dr. G.M. Nijaguna, Principal (Retd.), Vijaya College, Basavanagudi, Bengaluru.

Prof. K.S. Nataraj, Professor of Physics(Retd.), National College, Jayanagara, Bengaluru.

Translators :

Sri P.C. Halgekar, Asst. teacher, Rangubai Bhosale High School, Belagavi.

Sri R.G. Kulkarni, Asst. teacher (Retd.), Khanapur, Belagavi Dist.

Chief Advisors :

Sri M. P. Madegowda, Managing Director, Karnataka Textbook Society, Bengaluru.

Smt. M. D. Usha, Deputy Director, Karnataka Textbook Society, Bengaluru.

Programme Co-ordinator :

Sri Ashwath Narayana K. N., Senior Assistant Director, KTBS, Bengaluru.

अनुक्रमणिका

G5E6Z2

पाठ क्रमांक	पाठाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
1.	आपल्या परिसरातील प्राणी	1-11
2.	सभोवतालच्या वनस्पती	12-23
3.	पाणी हवे पाणी	24-29
4.	रुचकर पदार्थ	30-38
5.	आपला आहार	39-41
6.	माझे घर	42-46
7.	स्वच्छतेच्या सवयी	47-55

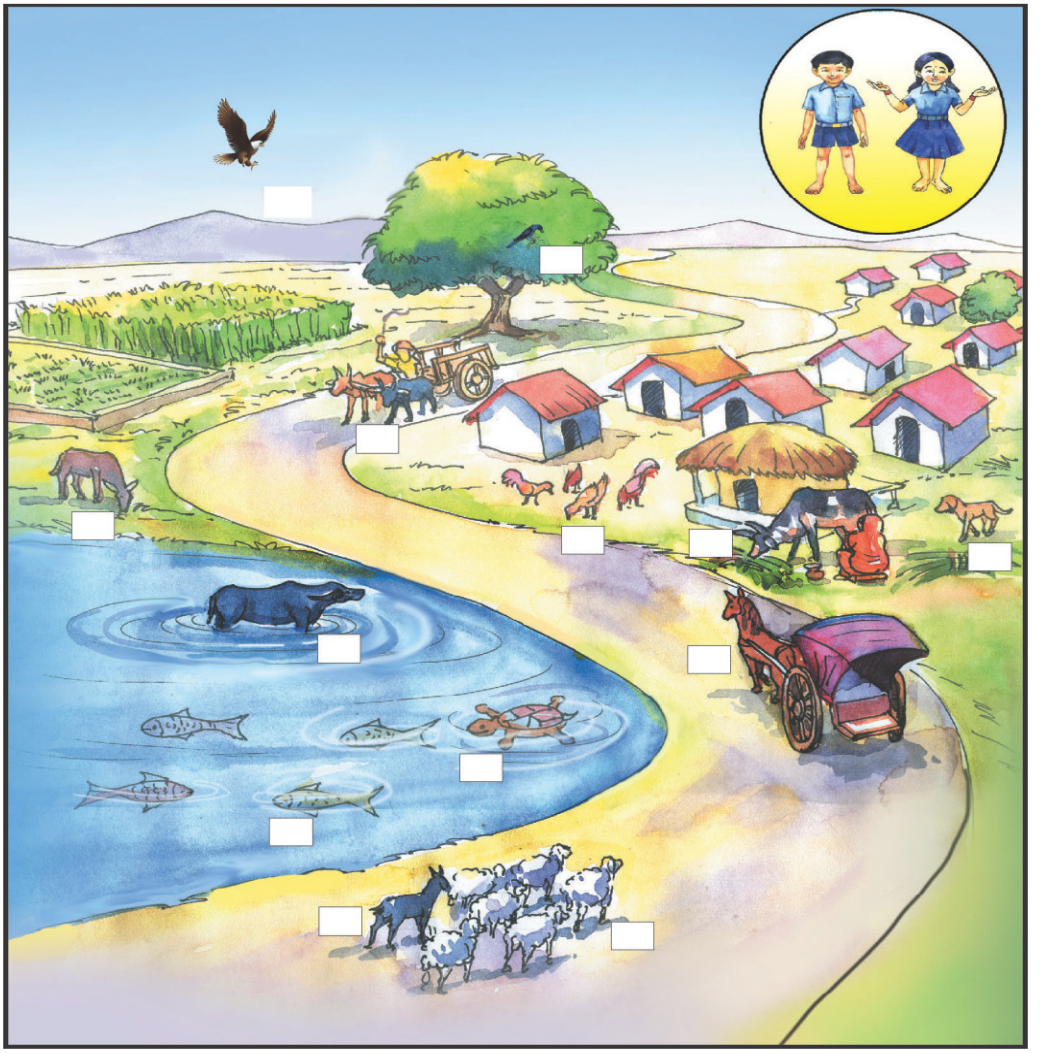
पाठ 1

आपल्या परिसरातील प्राणी

G7H9D8

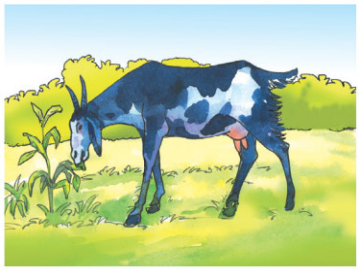
या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

* आपल्या सभोवती आढळणाऱ्या सामान्य प्राण्यांची ओळख करुन घेशील.

चित्रातील कोणकोणते प्राणी पाहिलेत, त्या चित्राजवळच्या चौकोनात (✓) अशी खूण कर.

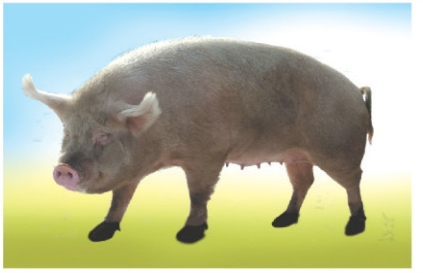
खालील चित्रातील प्राणी ओळख. यापैकी तुझ्या परिसरात असणाऱ्या प्राण्यासमोर (✓) अशी खूण कर.

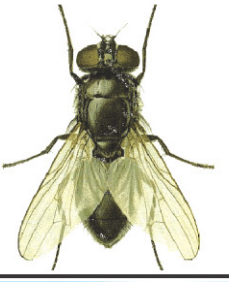
	☐		☐
	☐		☐
	☐		☐
	☐		☐

तुझ्या गावात असणाऱ्या इतर प्राण्यांची नावे सांग.

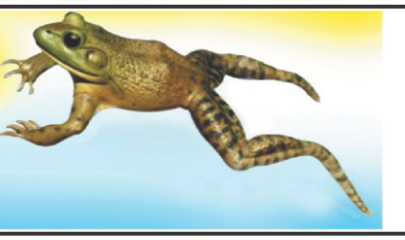
या प्राण्यांची नावे सांग.

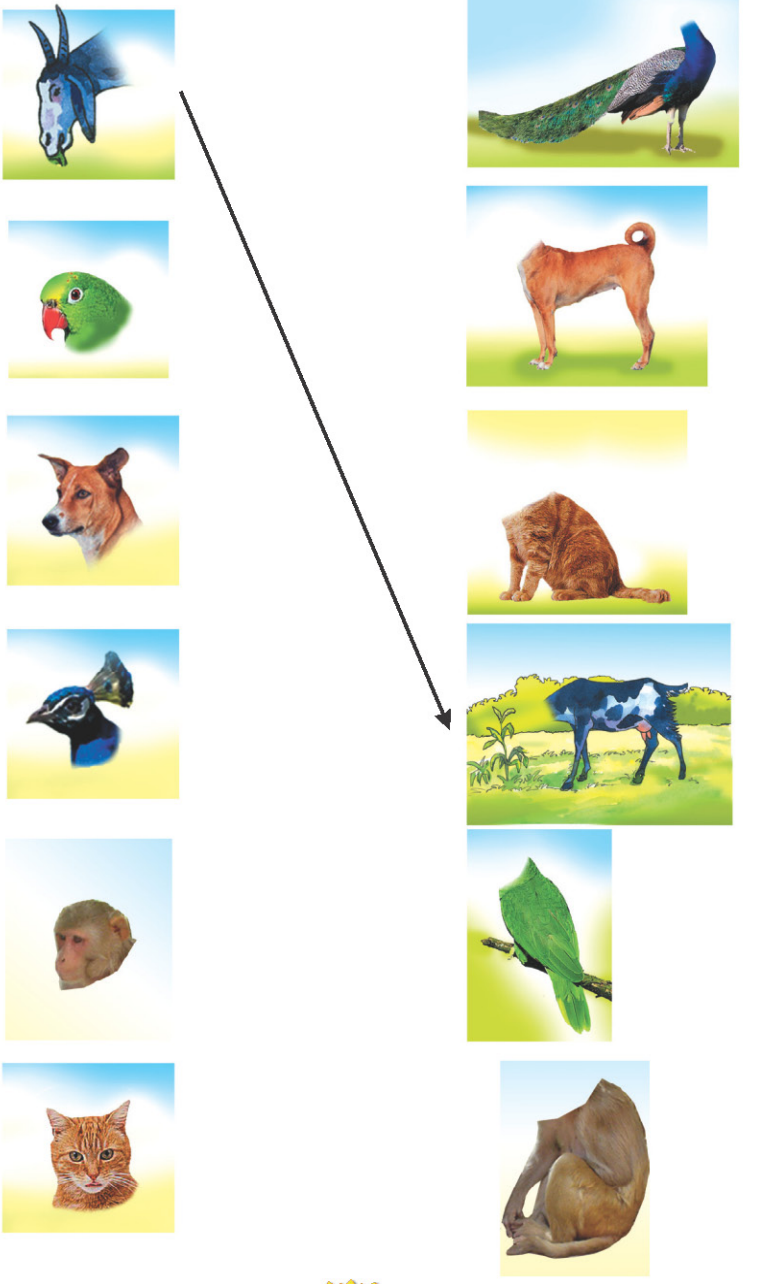

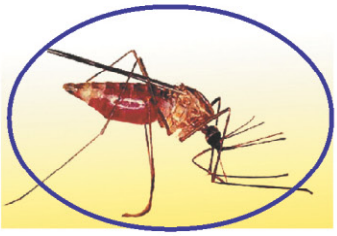

खालील चित्रात प्राण्यांची तोंडं आणि शरीरे दिली आहेत. योग्य प्राण्याचे तोंड योग्य शरीराला रेषेच्या सहाय्याने जोड. नंतर त्या प्राण्याचे नाव सांग. एक उदाहरण दाखविले आहे.

खालील चित्रे बघ. त्या प्राण्यांची किंवा किटकांची नावे सांग. त्यापैकी तुझ्या घरात असणाऱ्या प्राणी अथवा किटका भोवती गोल कर. उदाहरण बघ.

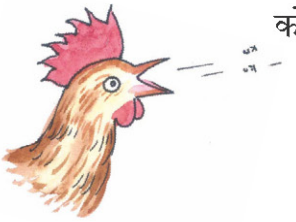
गा आणि आनंद लुटा

कुत्राचे बाऊ बाऊ

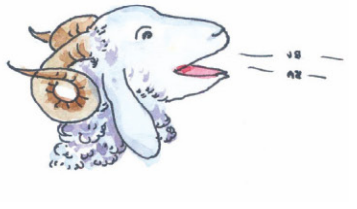
मांजराचे मँव, मँव

कोंबडा आरवतो कुकूच कू, कु कूच कू.

बेडकाचे डराँव डराँव

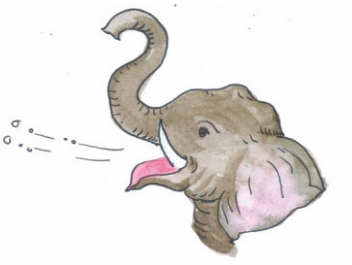
मेंढ्याचे बँ ऽ बँ

बदक ओरडते क्वॅक क्वॅक क्वॅक.

सिंहाची गर्जना

हत्तीचा चित्कार

साप फुसकारतो फुस, फुस, फुस.

वासराचे हंबरणे

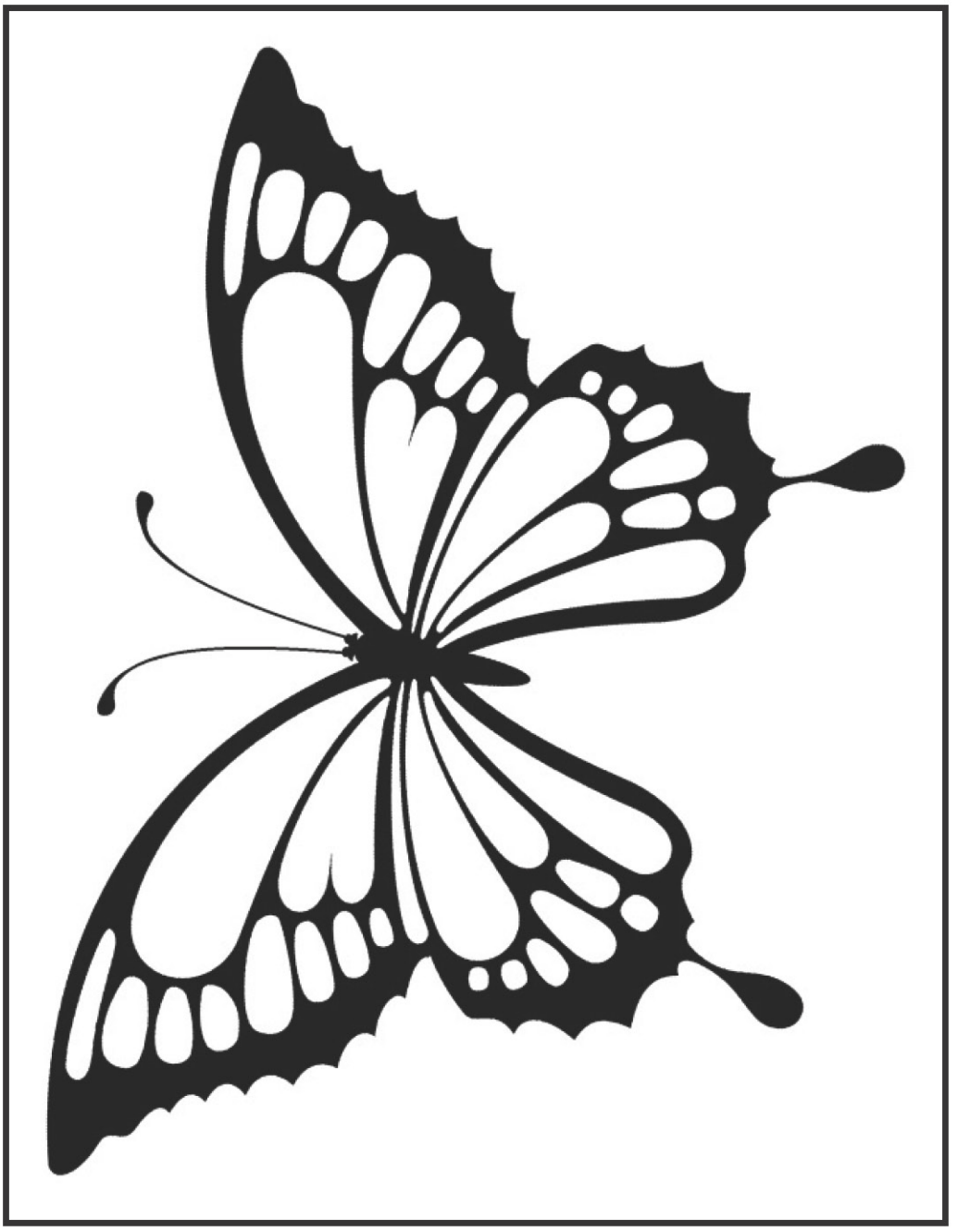

चिमणीची चिव चिव

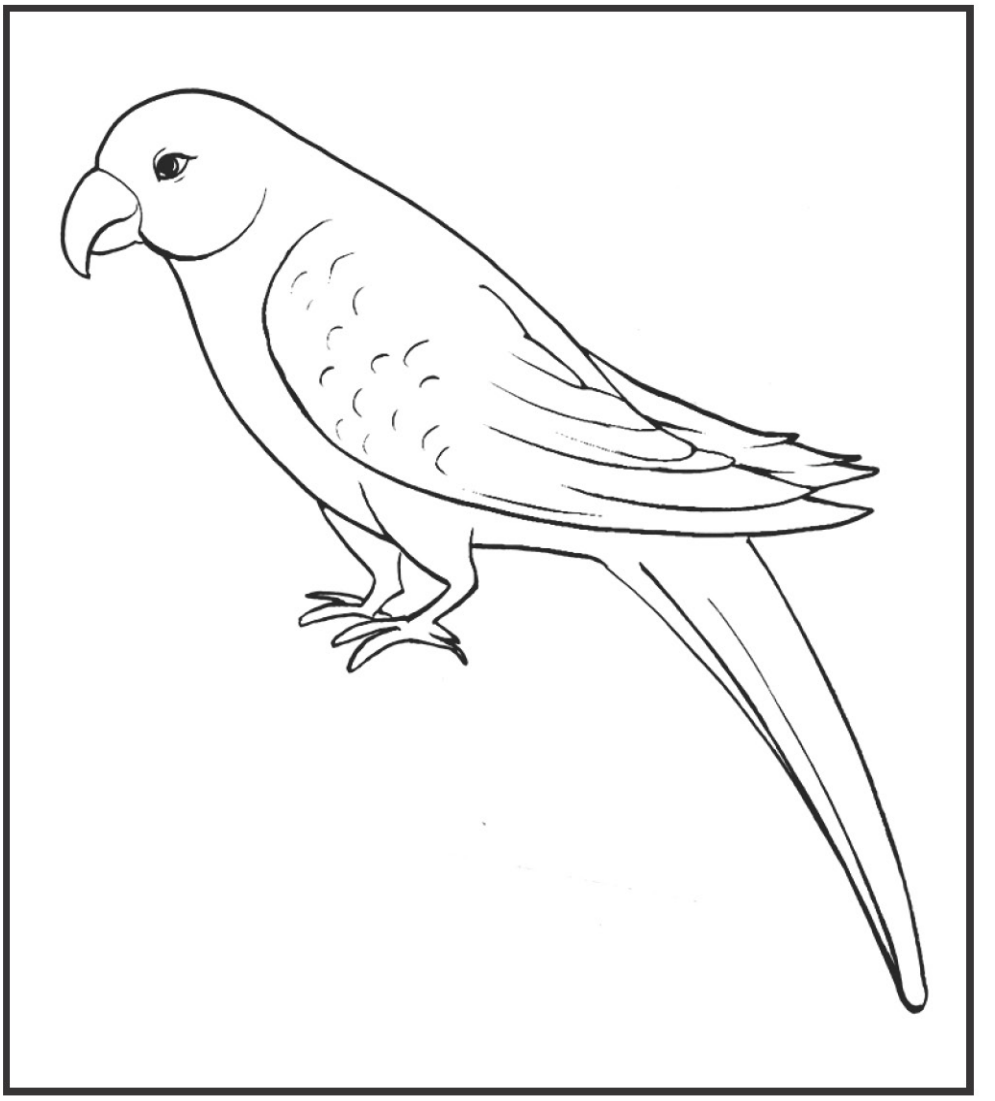
कोकीळा गाते कुहू कुहू, कुहू कुहू.

खालील चित्रात रंग भर.

गा आणि आनंद लुटा

माकडा माकडा हूप हूप
फळे खा तू खूप खूप

मँव मँव करते मांजरी
दूधासाठी असते हावरी

बाऊ बाऊ कुत्रा दारी
घरादाराचे रक्षण करी

काव काव करतो कावळा
कर्कश आहे त्याचा गळा

* खालील प्राण्यांचा अभिनय कर.

गाय, कावळा, बेडूक, साप, ससा.

खेळ खेळा.

तुमच्या मित्र मैत्रिणीबरोबर हा खेळ खेळा. दोन गट तयार करा. एका गटातील एकाने एखाद्या प्राण्याचा आवाज काढा. दुसऱ्या गटाने त्या प्राण्याचे नाव सांगा. अशाप्रकारे खेळ पुढे चालू ठेवा.

पाठ 2

सभोवतालच्या वनस्पती

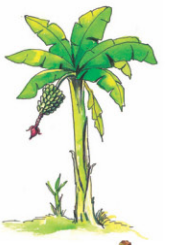
A6B4H6

या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

* तुझ्या सभोवतालच्या सामान्य वनस्पती ओळखशील.

या वनस्पतींची नावे लिही.

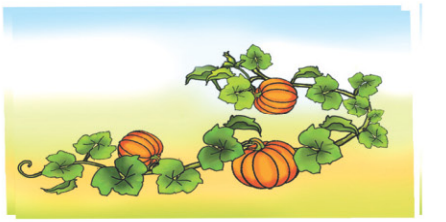

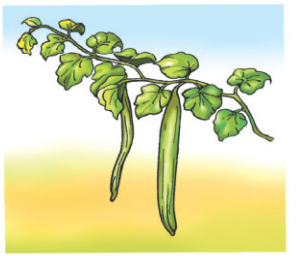

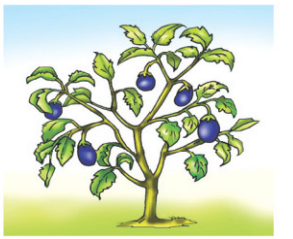

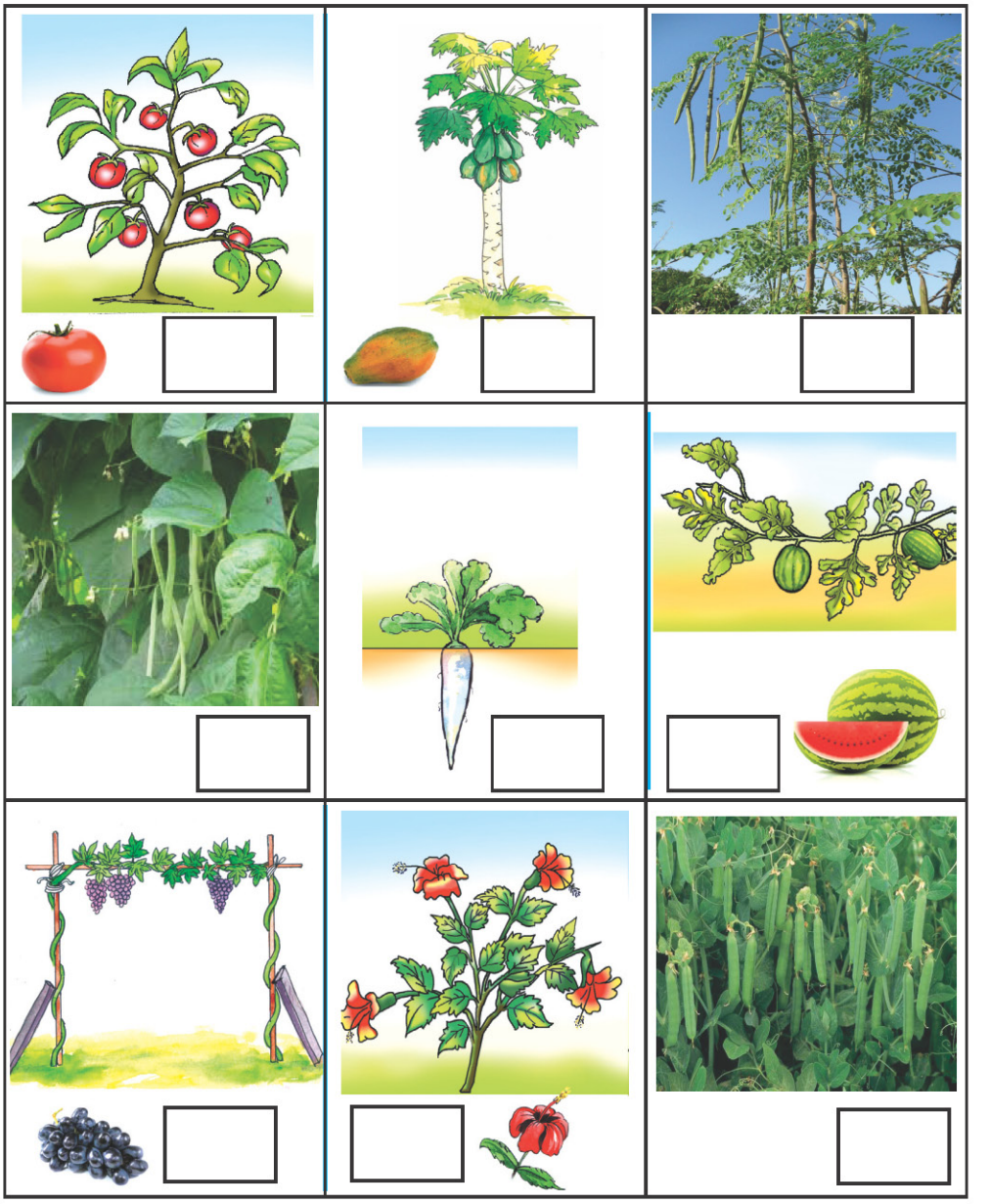

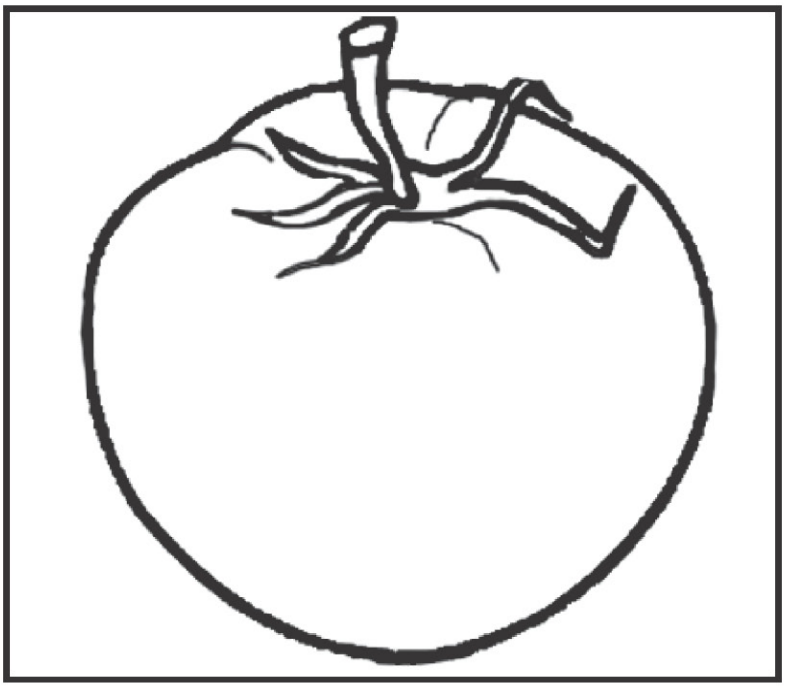

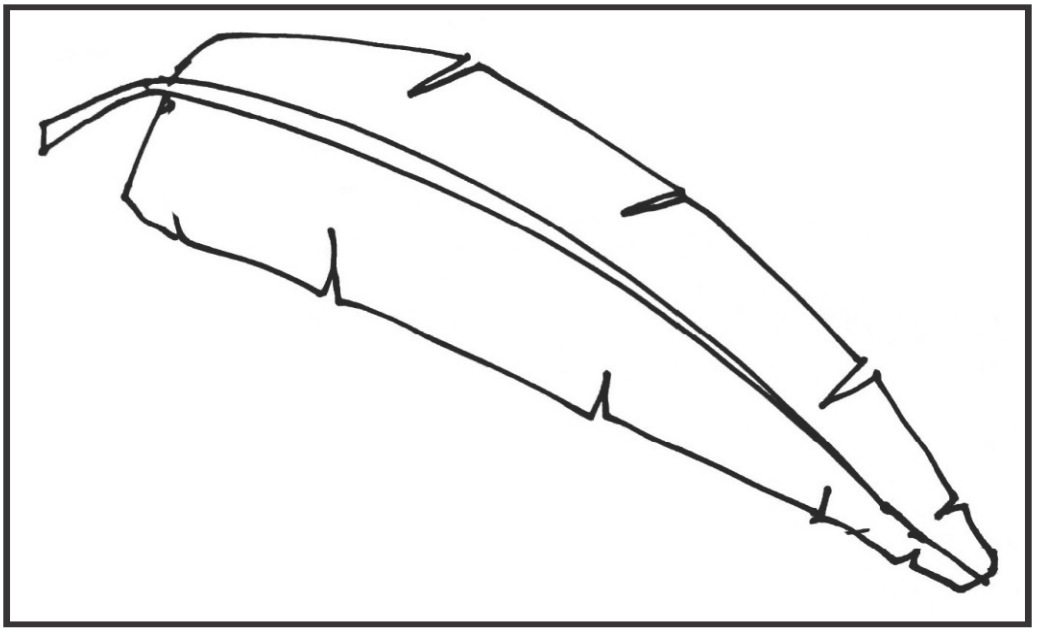

खालील चित्रातील कोणत्या वनस्पती तुझ्या गावात आहेत ? त्या समोरील चौकोनात (✓) अशी खूण कर.

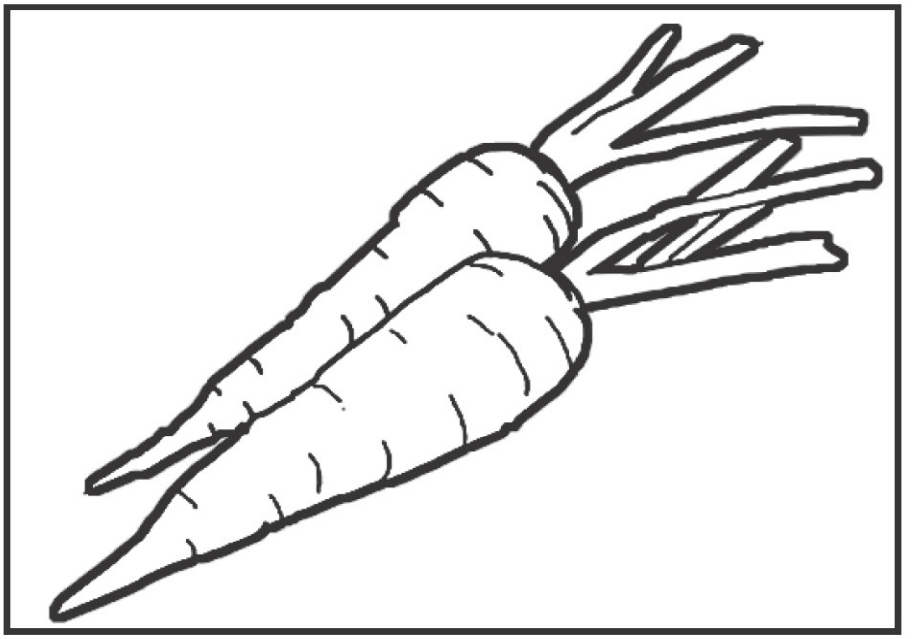

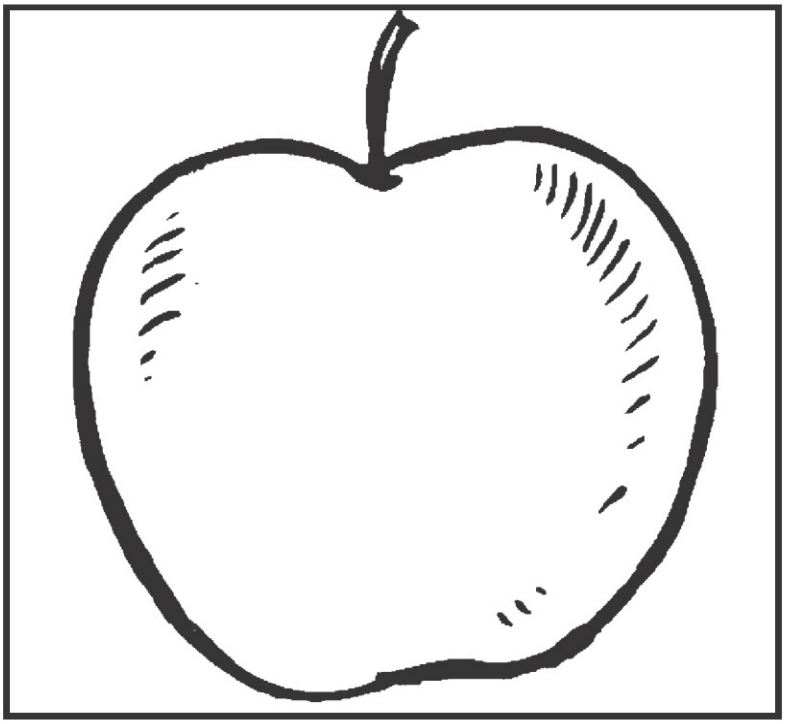
तू पाहिलेल्या झाडे व रोपाबाबत मित्रांना सांग.

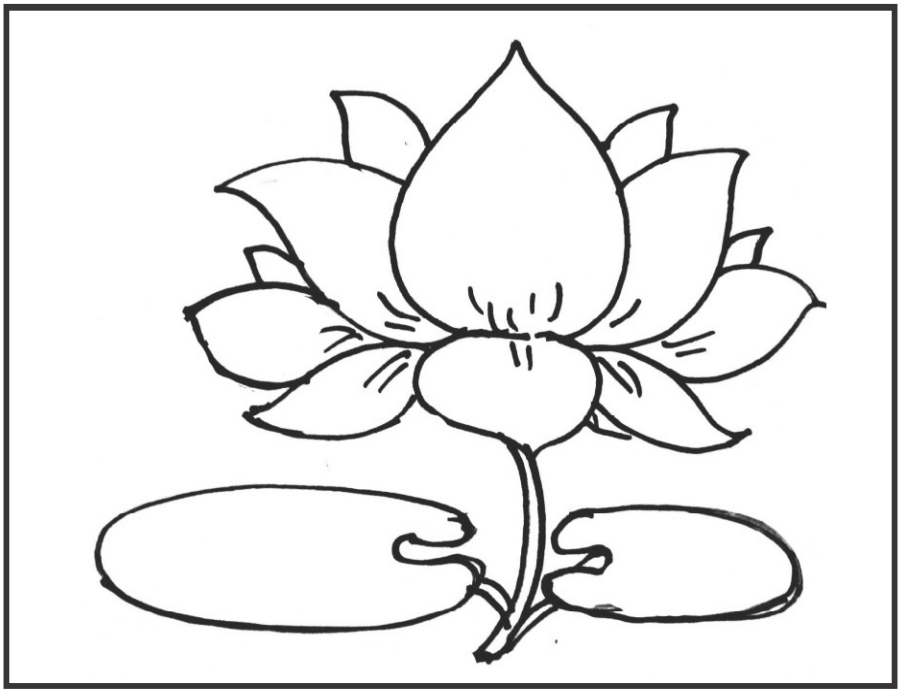
ही चित्रे रंगव व नाव सांग.

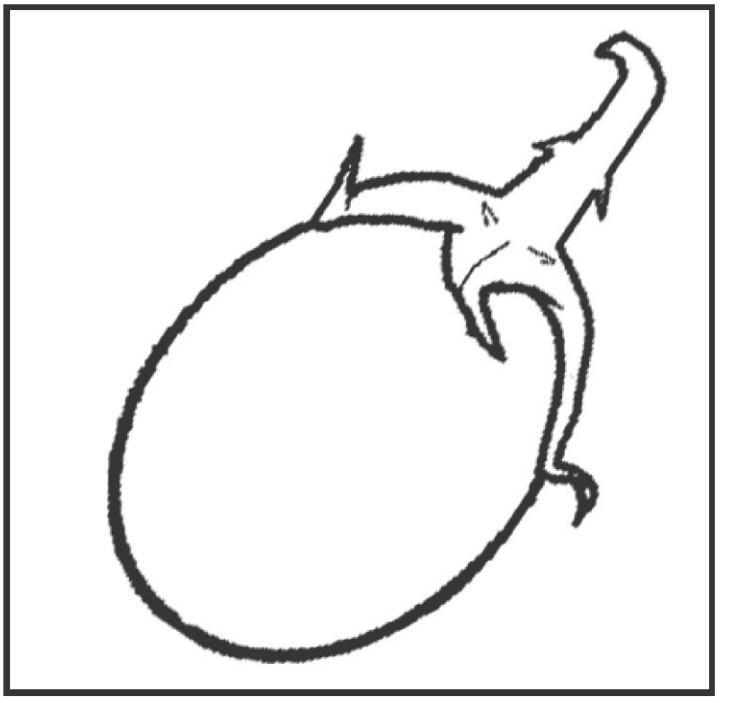

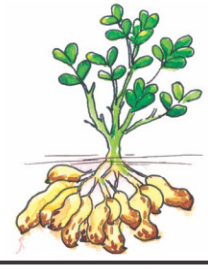
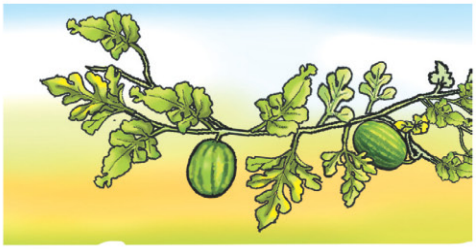
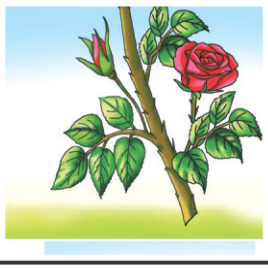

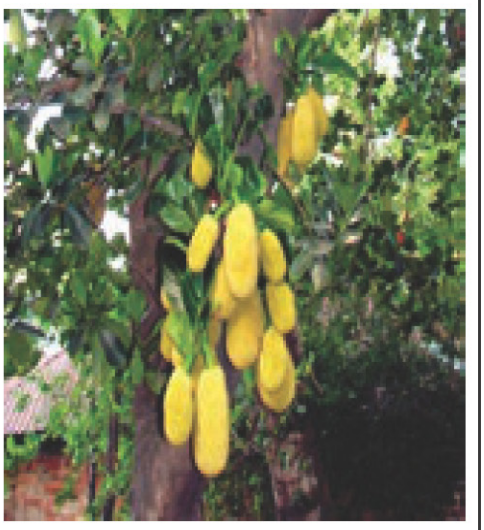
खालील चित्रे बघ व रेषेने जोड.

तू वनस्पती पाहिला आहेस का? जर होय, तर खालील चित्रे बघ. त्या वनस्पतीसमोर (✓) अशी खूण कर.

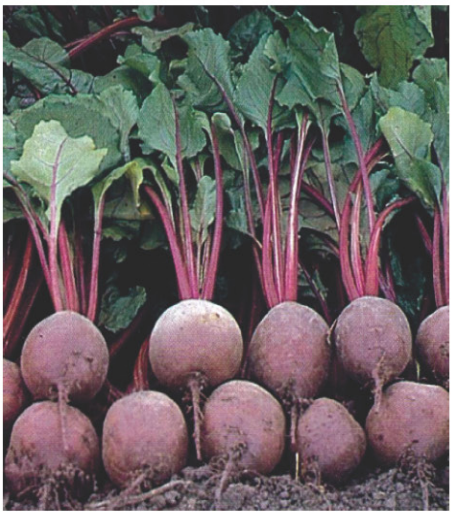

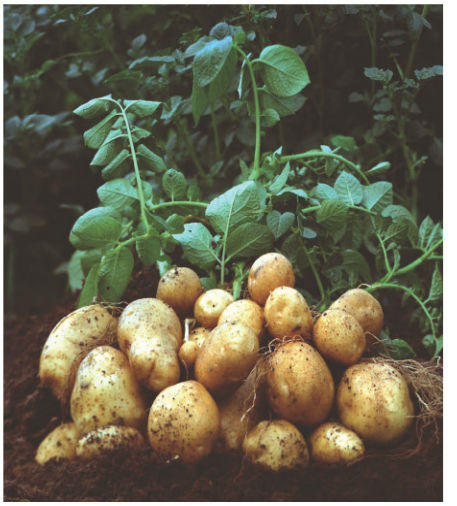

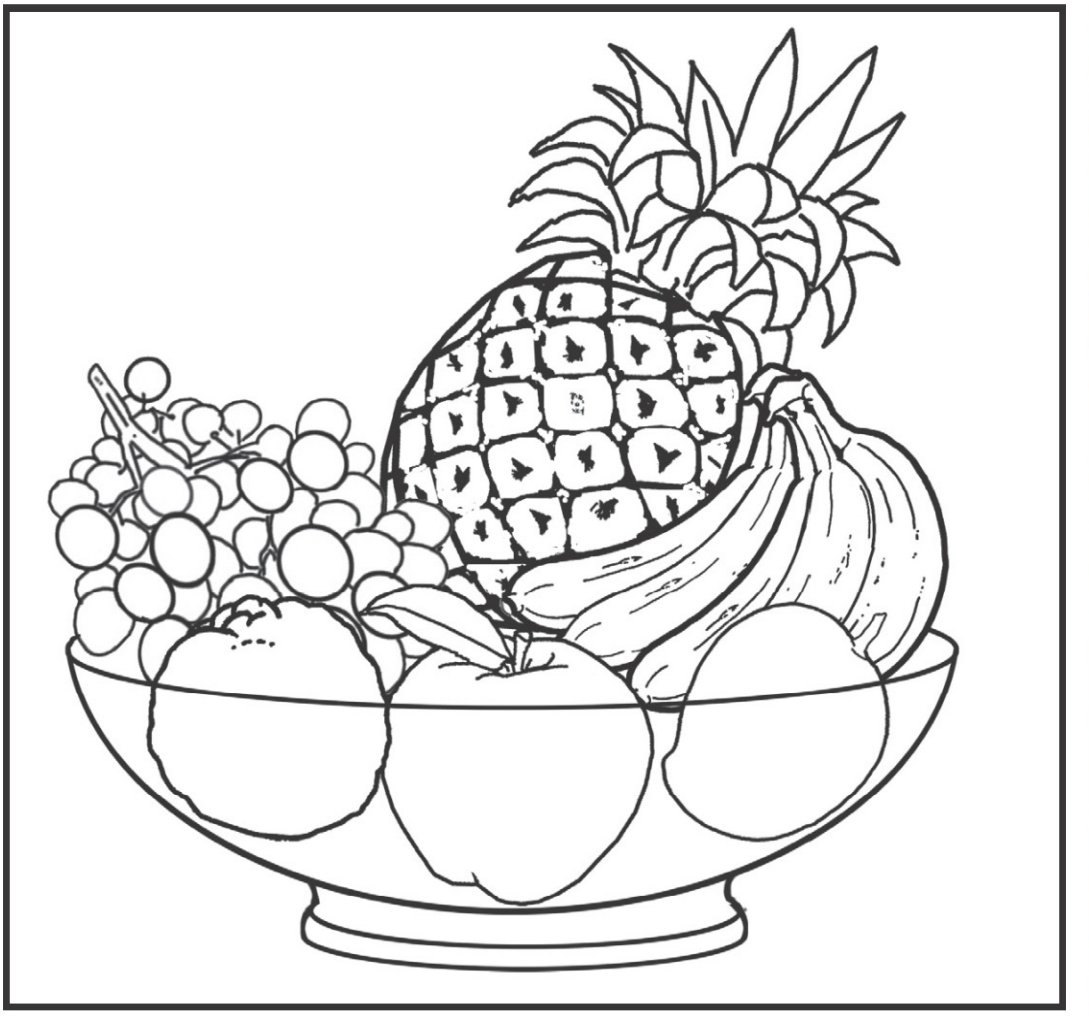

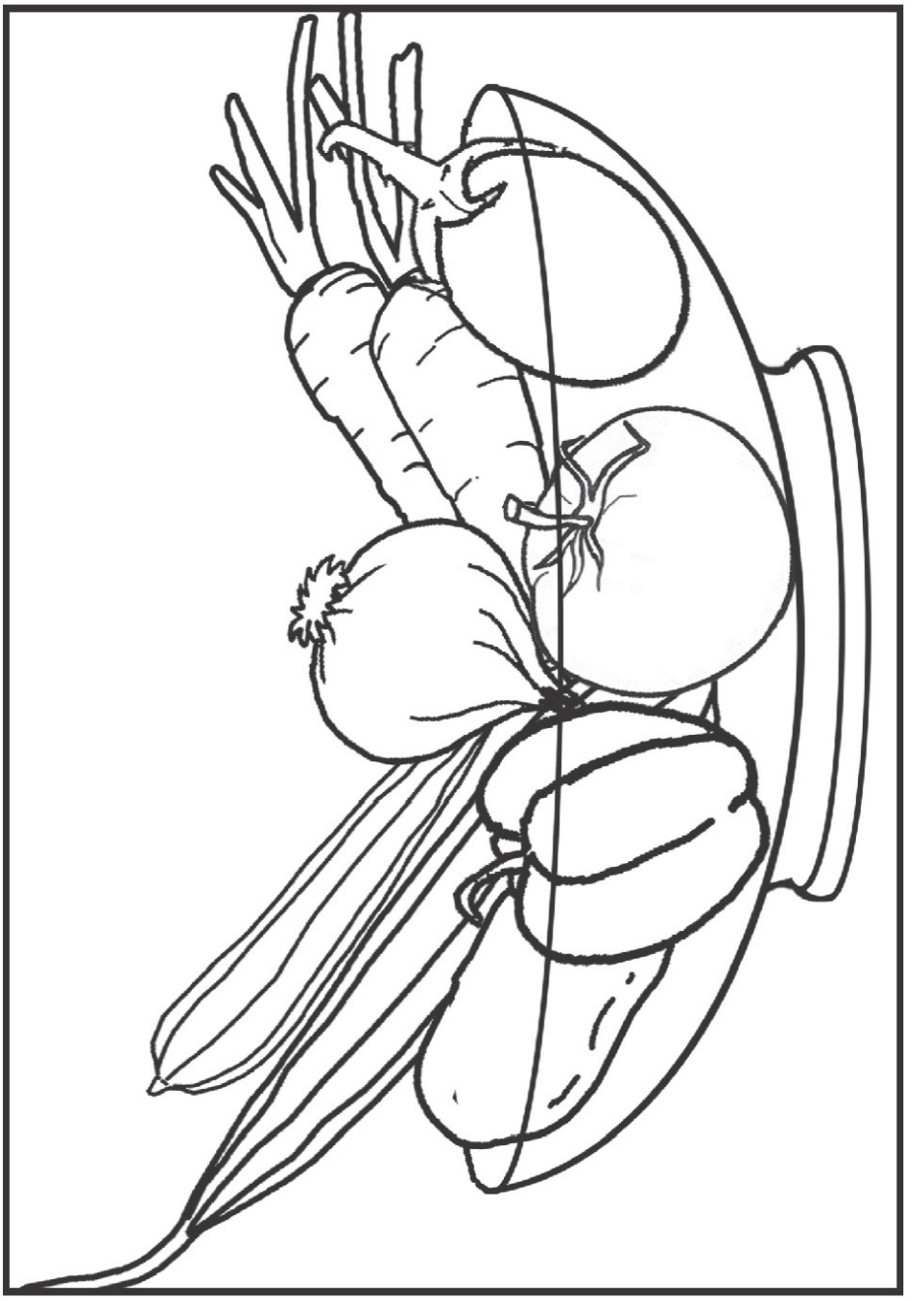

तुझ्या शाळेच्या व घराच्या सभोवताली पाहिलेल्या वनस्पतींची नावे सांग.

खालील चित्रात रंग भर. त्यातील फळे आणि भाजीपाल्यांची नावे विचारुन समजून घे.

पाठ 3

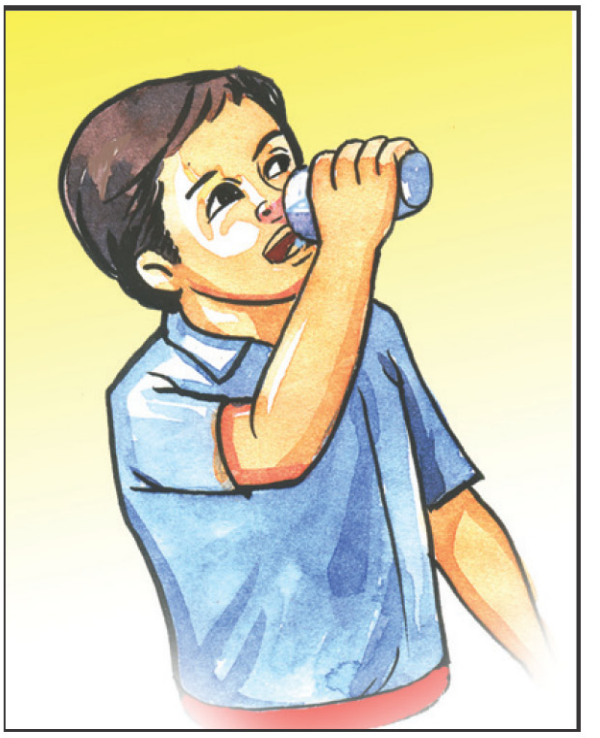
पाणी हवे पाणी

Z5A8Y6

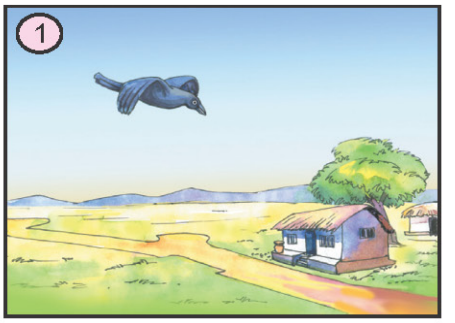
या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

- नित्य जीवनात पाण्याचे उपयोग समजून घेशील.

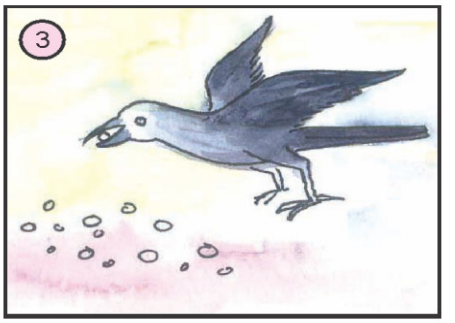
सलीमला तहान लागली आहे. तो पाणी पित आहे.

चित्र पाहून गोष्ट सांग.

कावळा असं का करित आहे ?

येथे एक झाड सुकलेले आहे असे तुला दिसेल पण आता सुकलेले झाड टवटवीत दिसते हे कसे झाले?

आमच्याप्रमाणे झाडे, रोप, प्राणी यांना पाण्याची आवश्यकता असते.

तुमच्या घरी पाण्याचा वापर करुन कोणकोणती कामे करतात? त्या चित्रासमोर चौकोनात (✓) अशी खूण कर.

1

2

3

4

5

6

7

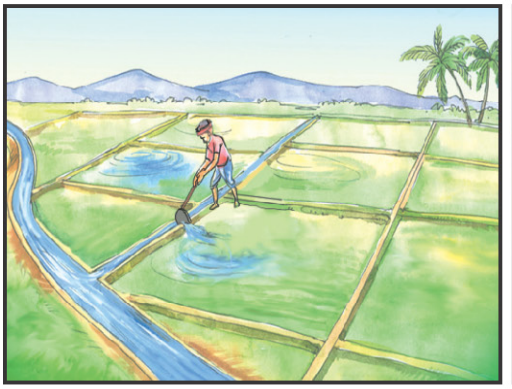
8

तुमच्या शाळेत कोणकोणत्या कामासाठी पाण्याचा वापर करतात? ते सांग.

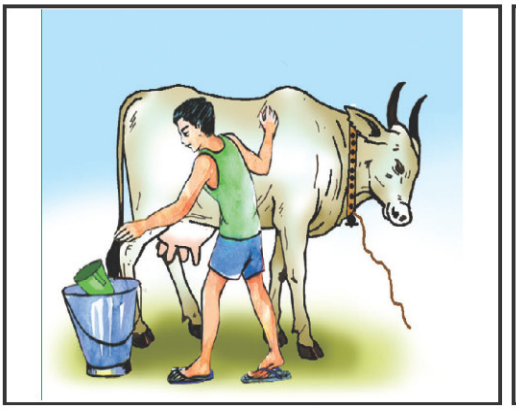
खालील चित्रे बघ. यामध्ये पाण्याचा वापर कोणत्या कामासाठी करत आहेत ते सांग ?

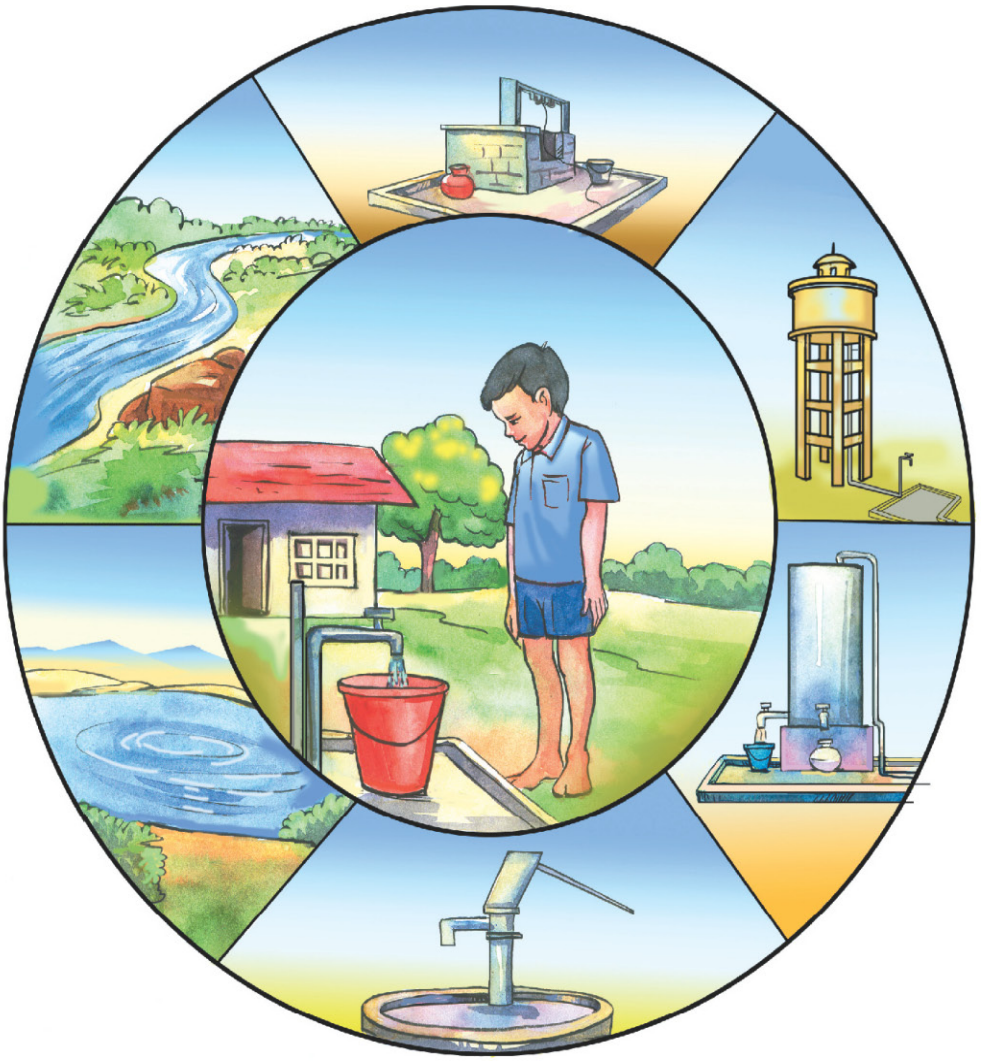

तुमच्या घरात कोठून पाणी आणतात.
या चित्रातील बरोबर असलेल्या चित्राला (✓) अशी खूण कर.

नळाला पाणी कोठून येते ? मोठ्यांना विचारुन समजून घे.

गा आणि आनंद लुटा

पाणी हवे पाणी
कशासाठी, कशासाठी ?
प्यायला हवे
स्नानाला हवे
पाणी हवे पाणी

पाणी हवे पाणी
कशासाठी कशासाठी
भांडी धुण्यास हवे
झांडाना हवे
गुरावासरांना हवे
पाणी हवे पाणी

पाणी हवे पाणी
कशासाठी कशासाठी?
पिकांना हवे
घर बांधायला हवे
होडी चालवायला हवे
पाणी हवे पाणी

नक्कल करून दाखव

1. पाणी पिणे.
2. अंघोळ करणे.
3. तोंड धुणे.
4. कपडे धुणे.
5. बोट वल्हवणे.
6. कुत्रा पाणी पित आहे.
7. नदीत पाणी वहात आहे.
8. झाडांना पाणी घालणे.

मित्र मैत्रीणी बरोबर 'तळ्यात मळ्यात' खेळ खेळा.

सर्व मुले गोल करुन उभे रहा. गटनायकाने नित्य जीवनातील एका कामाचा उच्चार करावा. त्या कामासाठी पाण्याचा वापर होत असल्यास गोलाच्या आत उडी मारा. त्या कामासाठी पाण्याचा वापर होत नसल्यास गोलाच्या बाहेर उडी मारा.

पाठ 4

रूचकर पदार्थ

J7F4P5

या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

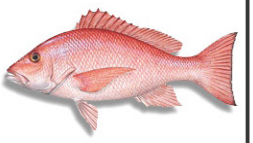
- तुझ्या परिसरात उपलब्ध असलेले आहार पदार्थ जाणून घेशील.
- तुझ्या परिसरात मिळणारे आहार पदार्थ ओळखशील.
- तू सेवन केलेले आहार पदार्थ ओळखशील.

या चित्रात तू खाल्लेले आहार पदार्थ आहेत का ? असल्यास त्या आहार पदार्थाखाली (✓) अशी खूण कर.

 ☐	 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐	 ☐

तुला आवडणारा आहार पदार्थ कोणता ? सांग.

ही चित्रे पहा या चित्रातील तू ओळखत असलेल्या आहार पदार्थाखाली (✓) अशी खूण कर.

 ☐	 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐	 ☐
 ☐	 ☐	 ☐	 ☐

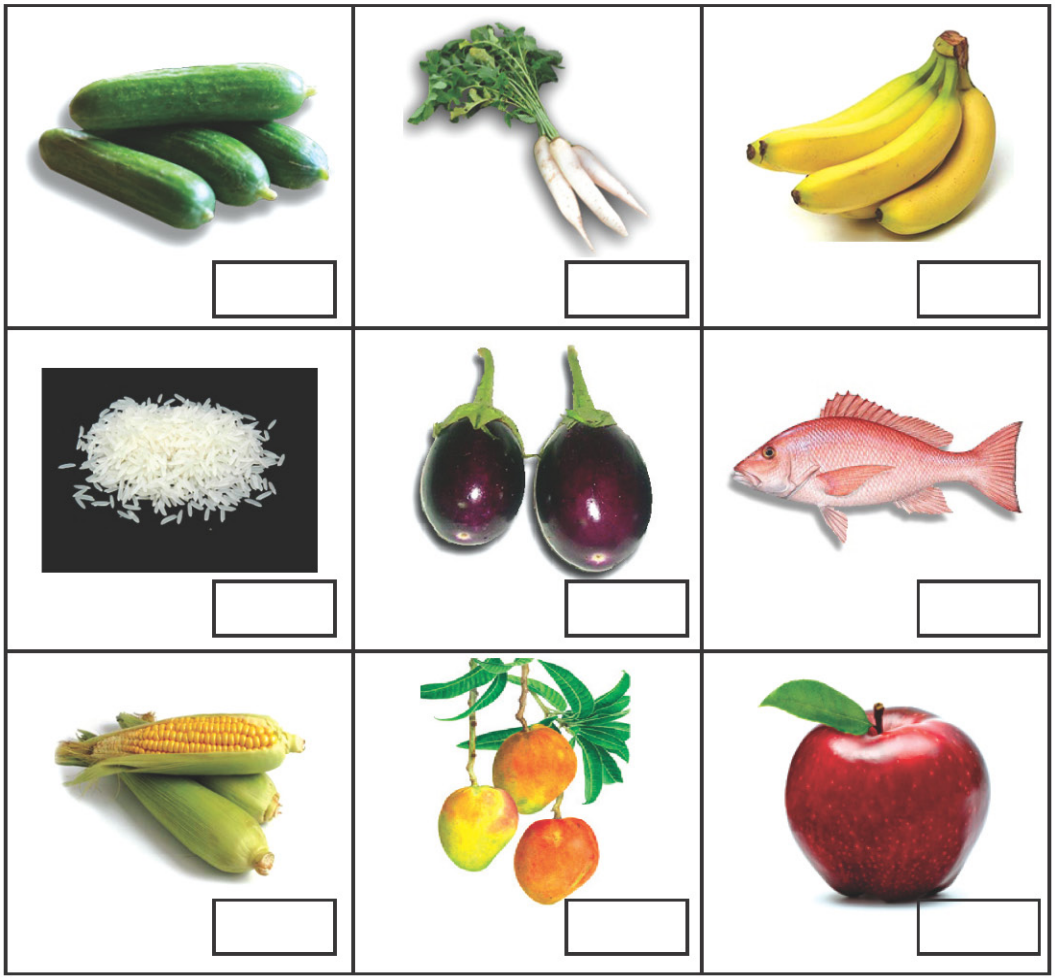
तुझ्या गावात पिकणाऱ्या व मिळणाऱ्या आहार पदार्थांना समजून घे.

आतील वर्तुळात आहार पदार्थ दिलेले आहेत. त्यापासून तयार केलेले खाण्याचे पदार्थ बाह्यवर्तुळात दिलेले आहेत. चित्रातील आहार पदार्थ व त्यापासून तयार केलेले पदार्थ रेषेने जोड.

सणाच्या दिवशी तुमच्या घरी कोणकोणते खाद्यपदार्थ तयार करतात ते सांग.

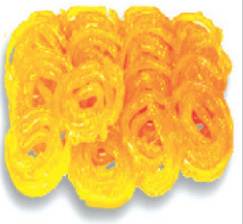
खालील चित्रातील तू न शिजवता खाणाऱ्या पदार्थाखाली '❑' आणि शिजवून खाणाऱ्या पदार्थाखाली '○' अशी खूण कर.

खेळ खेळा.

तुझ्या मित्रांबरोबर गोलात उभे रहा. तुमच्यातील एकाने आवडणारा आहारपदार्थ सांगावा. तो तयार करण्यासाठी आवश्यक आहारपदार्थ इतरांनी सांगा. असा खेळ चालु ठेवा. तुला आहार पदार्थ माहीत नसल्यास घरी विचारुन समजून घे.

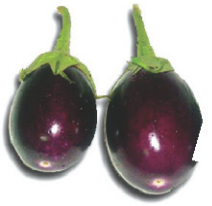
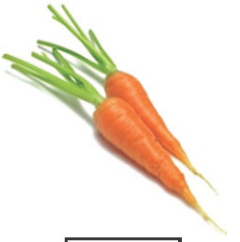
तुला आवडणाऱ्या पदार्थाला (✓) अशी खूण कर. तो पदार्थ तुला का आवडतो ते सांग.

			
☐	☐	☐	☐

तुला आवडणाऱ्या फळाला (✓) अशी खूण कर. हे फळ तुला का आवडते ते सांग.

			
☐	☐	☐	☐

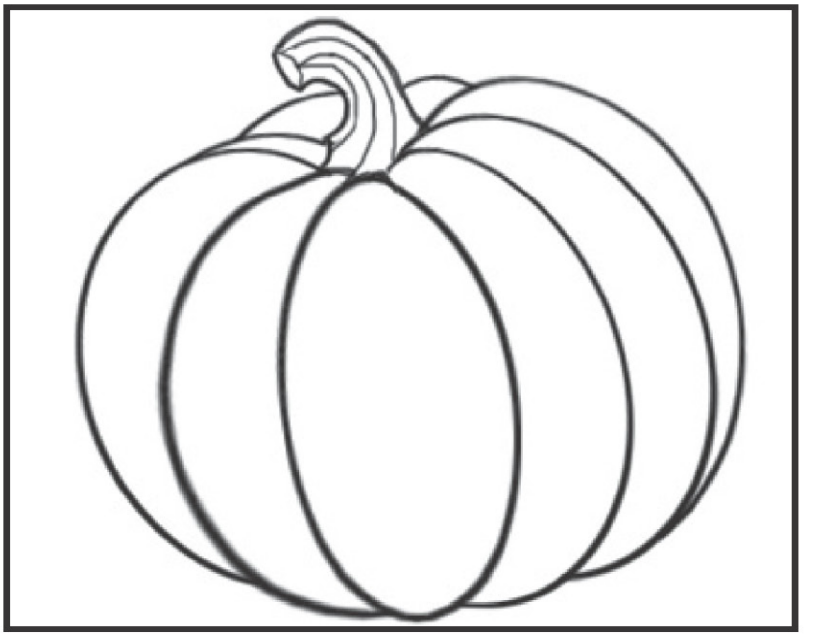
तुला आवडणाऱ्या भाजीला (✓) अशी खूण कर. ती भाजी तुला का आवडते ?

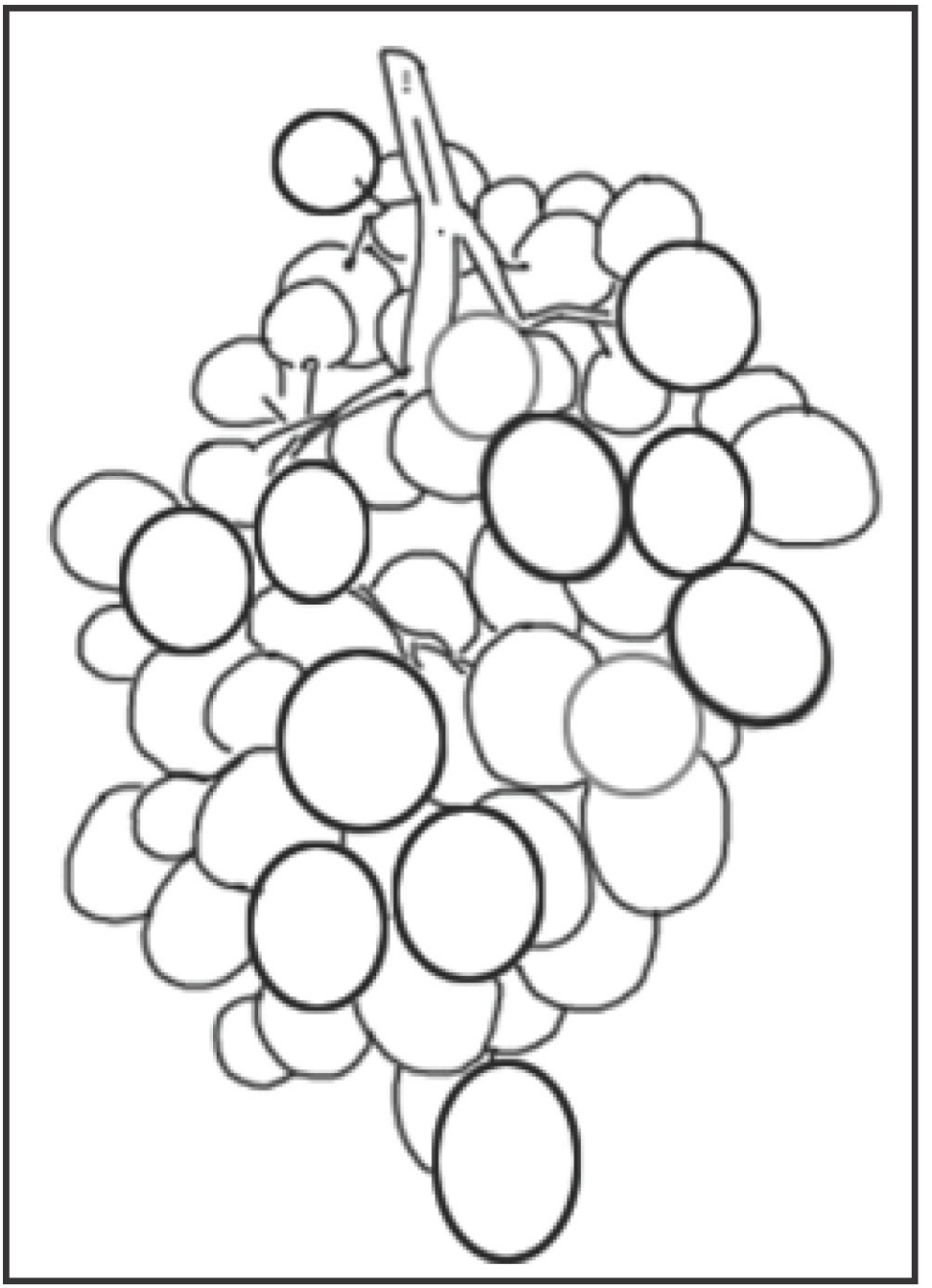
			
☐	☐	☐	☐

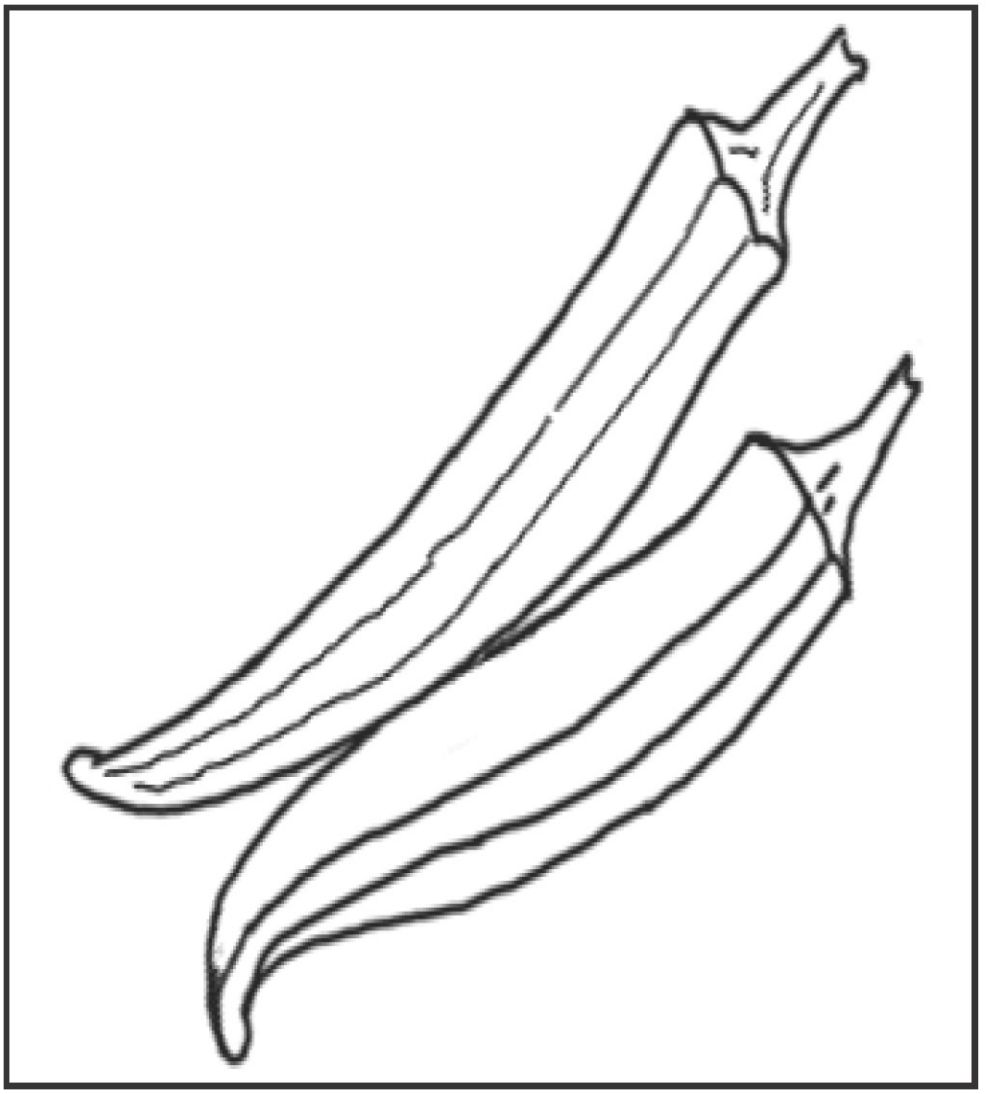
तुझ्या परसात / अंगणात भाजीपाला व फळांची झाडे आहेत का ? असल्यास कोणती ? ते सांग.

या चित्रांना रंगव.

तुझ्या घरात कोणकोणते खाद्यपदार्थ तयार करतात ते सांग. ते तयार करण्यासाठी आवश्यक आहार पदार्थ विचारुन जाणून घे.

तुझे शिक्षक दाखवतील तो आहार पदार्थ ओळख. (भात, नाचणा, जोंधळा, शेंगा इत्यादी आहारपदार्थ शिक्षकांनी दाखवावेत.)

गा आणि आनंद लुटा

भाजी हवी का भाजी ?
चवी चवीची भाजी

बोटा सारखी हिरवी भेंडी
सापासारखे लांब पडवळ

कडू चवीचे कारले
शेवग्याची शेंग देईल बळ

रंगी बेरंगी वांगी चवीला छान
गाजर, वाटाणे लागती छान

तऱ्हे तऱ्हेचा भाजीपाला
विकायला आले मी रत्नमाला.

(हे गाणे अभिनय करुन म्हणा. तुला माहीत असलेली भाजी घेऊन गाणे पुढे चालू ठेवा.)

पाठ 5

आपला आहार

C1W3N2

या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

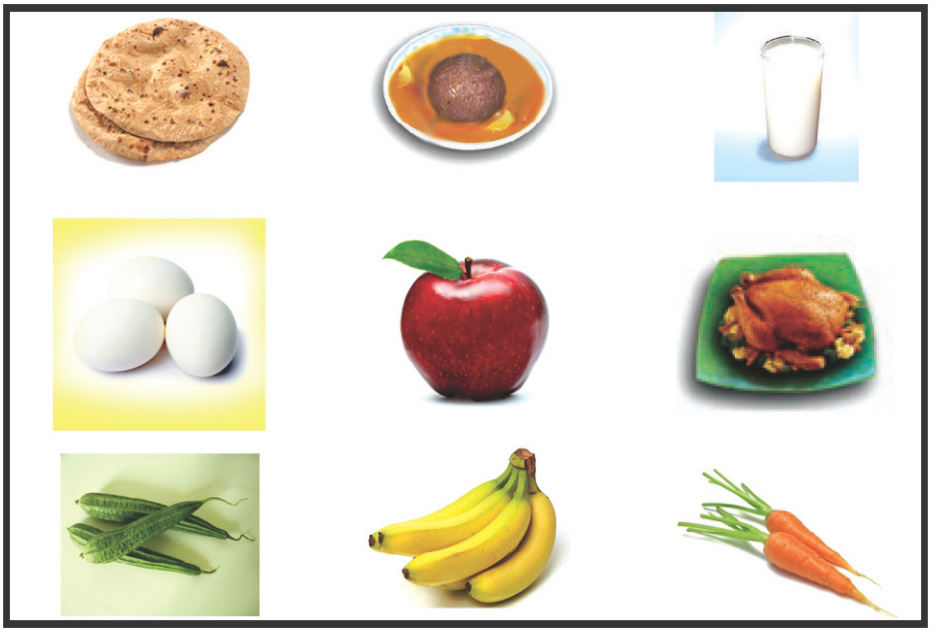
*आहाराची आवश्यकता समजून घेशील.

गा आणि आनंद लुटा

सकाळ पासून खाणे नाही,
झालो मी सुस्त
झालो मी सुस्त.
जेवण झाल्यावरी मी आता
आहे मी मस्त
आहे मी मस्त.
डाळी धान्यापासून,
पहा मिळते कशी शक्ती
मिळते कशी शक्ती.
आता सुचते आम्हा,
करावया मस्ती
करावया मस्ती.
दही दूध लोणी सारे,
खाऊन करा फस्त
करा फस्त.
धष्ट पुष्ट होवून राहु,
सारे कसे मस्त

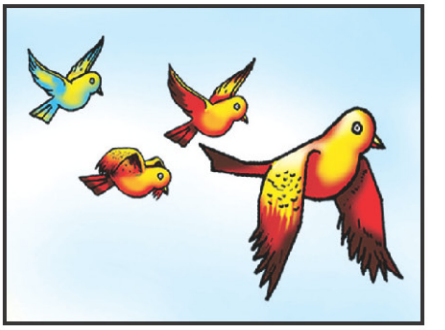
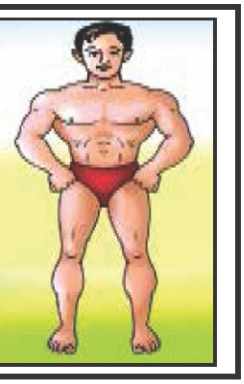
गा आणि आनंद लुटा

आहार हवा आहार,
देहासाठी हवा आहार,
शरीर सुंदर मन सुंदर,
बनविण्यासाठी हवा आहार.

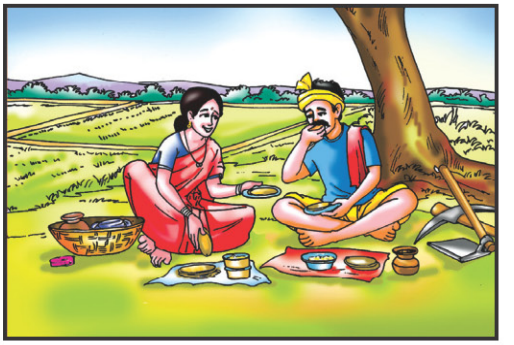

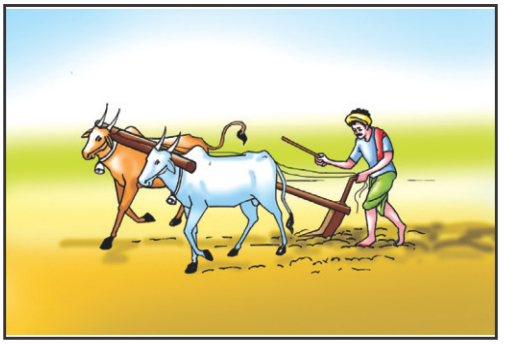

आपल्या शरीराच्या वाढीसाठी आहार पाहिजे.

सुदृढ शरीरासाठी आणि शक्तीसाठी आहार पाहिजे.

आपल्याला काम करण्यास शक्ती आहारातून मिळते.

तुला समजले का आपल्याला आहाराची गरज का आहे?

पाठ 6

माझे घर

N1D5W4

या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

- आपल्या घराची ओळख करुन घेशील
- घराच्या आधारे स्थानिक परिसर अगदी जवळ, जवळ, दूर, फार दूर याचा अंदाज करशील.

हे राधाचे घर. या चित्राचे निरीक्षण कर.

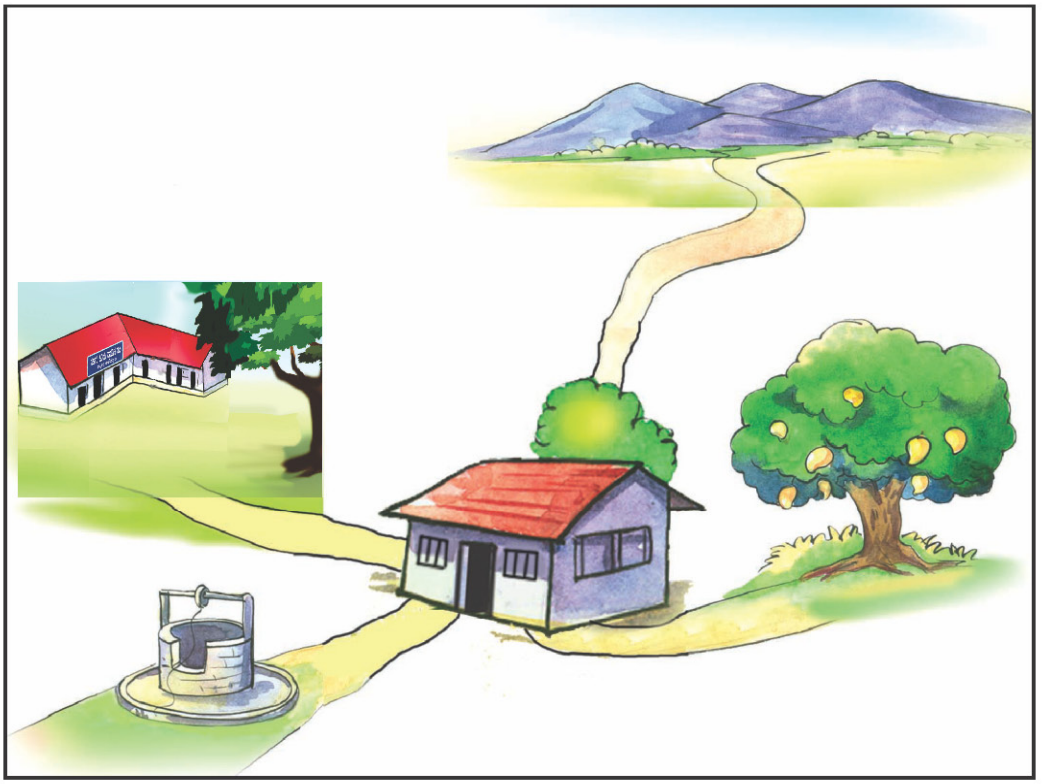

या प्रश्नांची उत्तरे सांग

- राधाच्या घरात कोण कोण आहेत?
- ते काय करत आहेत?

* तुझ्या घरात कोण कोण आहेत?
* तुझ्या घरात प्राणी पाळलेत का?
* राधाच्या घराला असलेले दरवाजे आणि खिडक्या मोजून सांग.
* तुझ्या घराला किती खिडक्या व दरवाजे आहेत?

हे राजूचे घर. या चित्राचे निरीक्षण कर.

या प्रश्नांची उत्तरे सांग

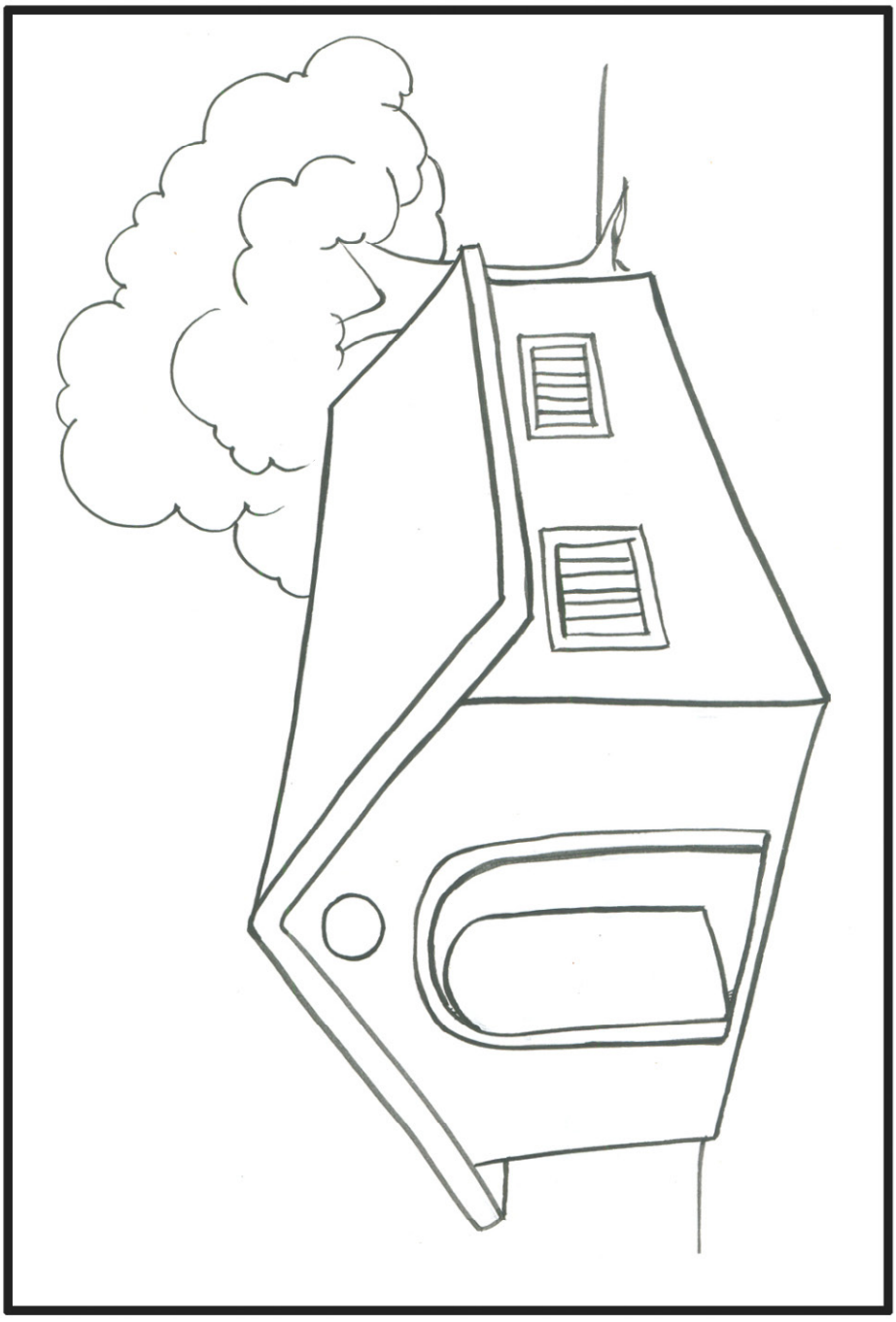
* राजूच्या घराच्या अगदीजवळ काय आहे?
* राजूच्या घराजवळ काय आहे?
* शाळा कोठे आहे ?
* राजूच्या घरापासून फार दूरवर काय आहे?

खाली दिलेली ठिकाणे कोठे आहेत ? दिलेल्या जागेत योग्य ठिकाणी (✓) अशी खूण कर.

क्रम संख्या	माझ्या घरापासून	अगदी जवळ	जवळ	दूर	फार दूर
1.	मित्राचे/मैत्रिणीचे घर				
2.	पाण्याचा नळ/हातपंप				
3.	शाळा				
4.	दुकान				
5.	अंगणवाडी				
6.	विहीर				
7.	बसस्थानक				
8.	कार्यालय/दवाखाना				

उत्तर सांग :

* तुझ्या घराच्या अगदी जवळ काय आहे ?
* तुझ्या घराच्या जवळ काय आहे ?
* तुझ्या घरापासून दूर काय आहे ?
* तुझ्या घरापासून फार दूर काय आहे ?
* तुझ्या शाळेजवळ काय आहे ?
* तुझ्या शाळेपासून दूर काय आहे ?

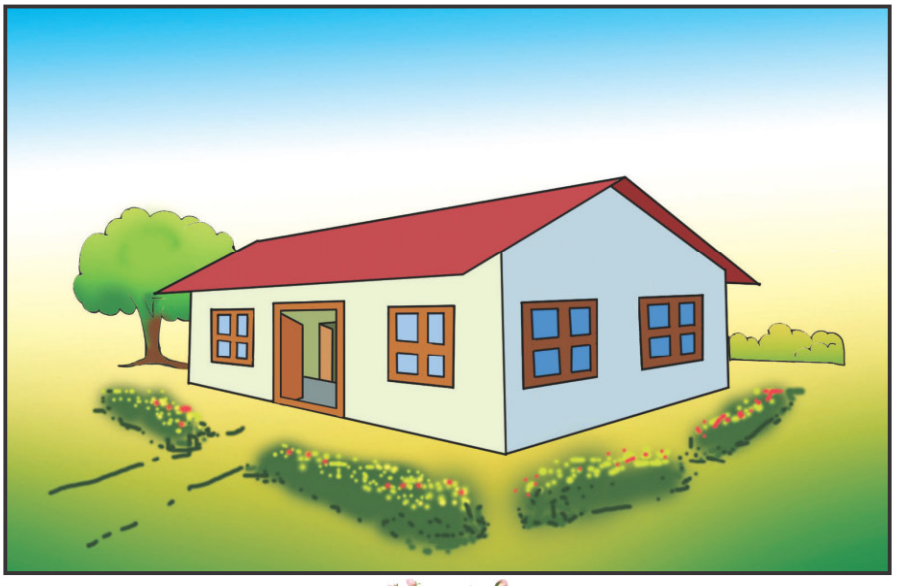
या चित्राला रंग द.

गा आणि आनंद लुटा

आमचे घर शोभून दिसते,
खिडक्या दारे अनेक असती,
प्रकाश हवा आहे खेळती,
बहरलेली बाग घरा भोवती.

रंगी बेरंगी फुले सुंदर,
विविध रंगी पाने मनोहर,
परिसर सारा स्वच्छ ठेवते,
आमचे घर शोभून दिसते.

लहान वेली झाडे मोठी,
सुंदर दिसे त्यावर पालवी,
पक्षी प्राणी घेती विसावा,
आनंदाने मन बहरते,
आमचे घर शोभून दिसते.

पाठ 7

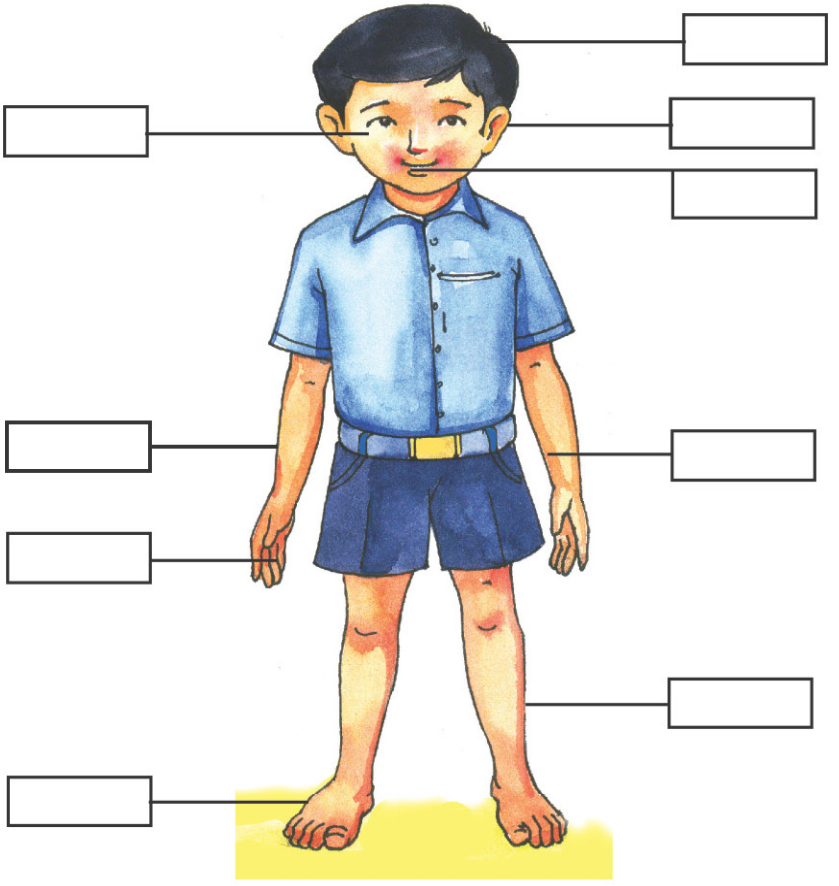
स्वच्छतेच्या सवयी

G9U7T2

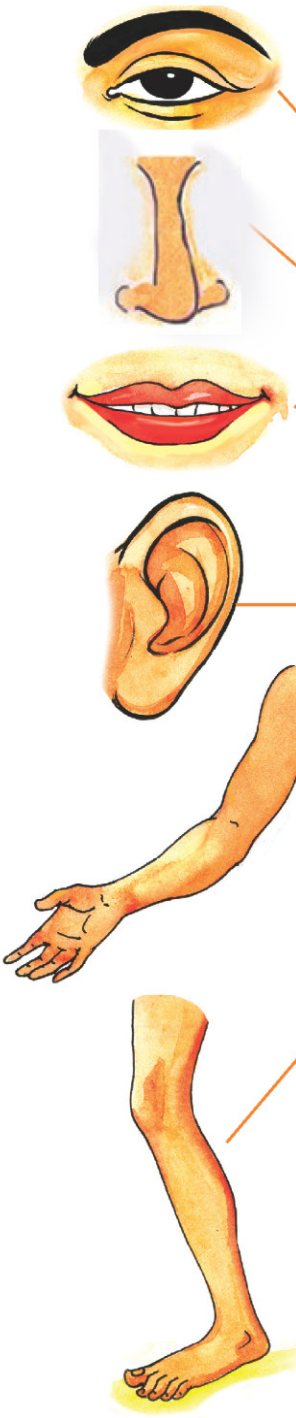
या पाठाच्या अध्ययनानंतर तू,

- शरीराचे अवयव ओळखशील.
- शरीराच्या अवयवांच्या स्वच्छतेचे महत्व घेशील आणि स्वच्छतेच्या सवयी जाणून घेशील.

येथे रेषांनी दर्शविलेल्या शरीराच्या भागांची नावे लिही.

तुझ्या शरीराचे हे भाग ओळख.

मी कोण?
माझा तुला काय
उपयोग होतो? सांग.

हे अवयव कोणत्या कामासाठी उपयोगी होतात? रेषा मारुन जोड.

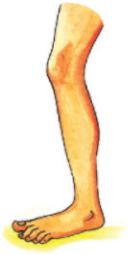

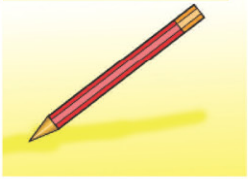

खालील चित्रात काय काम चाललेले आहे ते सांग. या कामासाठी तुझ्या शरीराचे कोणते अवयव उपयोग करशील?

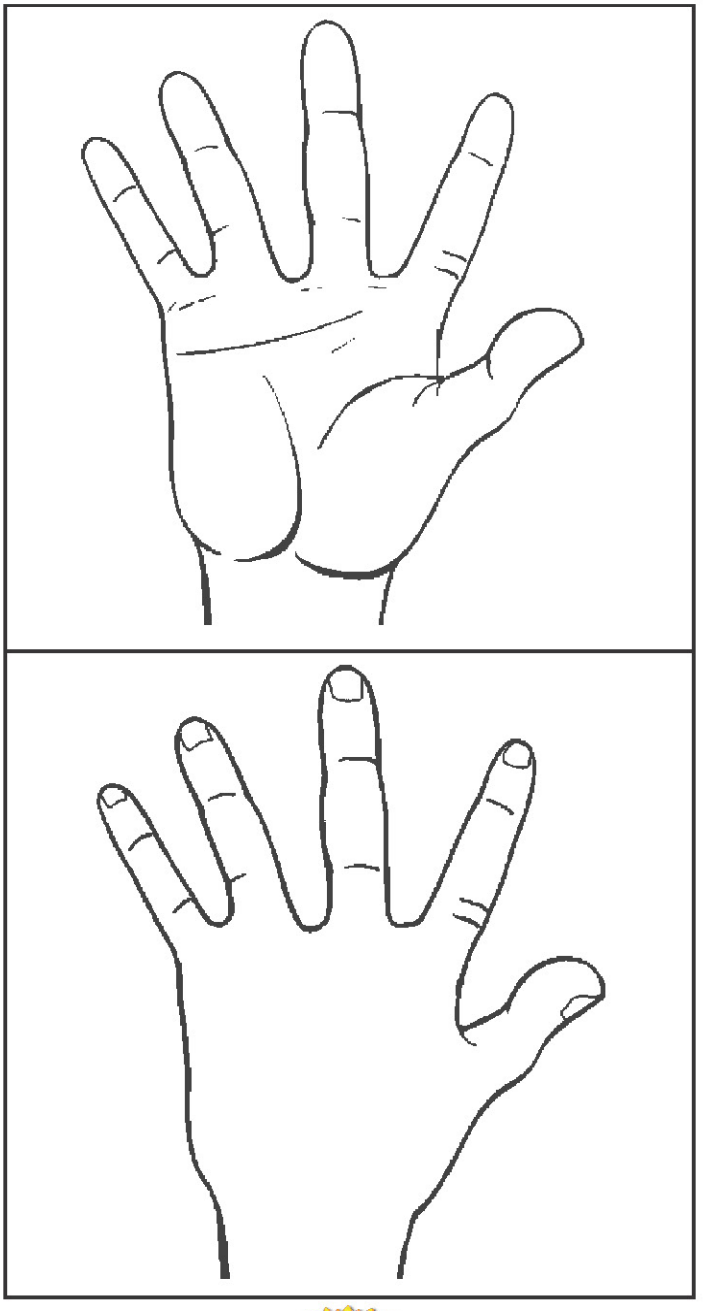

तुझ्या हाताचे निरीक्षण कर.

हाताला किती बोटं आहेत? मोज. सगळी बोटे एकसारखी आहेत का? निरीक्षण कर.

खालील चौकोनात तुझा डावा हात ठेव. बोटे पसर. पेन्सिलीच्या सहाय्याने सभोवती रेषा काढ.

चित्रांचे निरीक्षण कर.

उत्तरे सांग.

- तू दात घासण्यासाठी कशाचा वापर करतोस?
- तू नखे कापण्यासाठी कशाचा वापर करतोस?
- तू जेवण करण्याअगोदर काय करतोस?
- शाळेतून घरी आल्यावर तू काय करतोस?

खालील गोलात काही वस्तू आहेत. यापैकी तू कोणत्या वस्तू वापरतोस ? त्या वस्तूभोवती गोल कर.

ही कामे करण्याचा अभिनय करुन दाखव.

1. दात घासणे.
2. केस विंचरणे
3. अंघोळ करणे.
4. अंग पुसणे.
5. तोंड धुणे.
6. नखे कापणे.
7. पाय धुणे.
8. हात धुणे.
9. देवाची प्रार्थना करणे.

